

F O L Y Ó I R A T S Z E M L E

002+002.009.5+656+654

A közlekedésügy dokumentációjának és információjának koordinálása. - /Zur Koordinierung von Dokumentation und Information im Bereich des gesamten Verkehrswesens/ - SPARKUHLE, H. - Dokumentation, 8.k. 6.sz. 1961.dec. 174-175 p. b:4. T:OMK

A vasuti, közuti, vízi és légi közlekedés, személy és áruszállítás problémáinak összehangolt megoldása, valamint a kapcsolatos tudományos, szervezési, kutatási és ipari szervek együttműködése csak gyors és átfogó információval valósítható meg. Ehhez pedig szakemberek irányításával decentralizáltan működő dokumentációs állomásokból, a közlekedés minden ágában érdekelt szervek által közösen kiépített dokumentációs hálózat szükséges. A Frankfurt a.M.-i Német Dokumentációs Társaság /DGD/ 1960. évi würzburgi konferenciáján már elhatározta ilyen szervezet létesítését. Az NDK Dokumentációs Intézete ugyanakkor berlini ülésén a következő határozatokat hozta:

a berlini Közlekedési Kutató Intézet veszi át a különböző közlekedési dokumentációs szervek központjának szerepét;

6 dokumentációs szolgálatot létesítenek a közlekedésügy alapvető problémái, a vasuti közlekedés, tengerhajózás, folyami hajózás és légi közlekedés területén;

egységesen az ETO-t használják;

a feltárást nem folyóiratok, hanem szakterületek szerint szeretik;

a Közlekedési Kutató Intézetnél központi katalógust állítanak fel.

Ennek eredményeképpen ma már mintegy 70 dokumentációs és információs szerv működik a közlekedés területén. Az átfedések megakadályozására a DGD 1961. októberi ülésén bizottságot nevezett ki az egyes dokumentációs szervek felülvizsgálatára. Szó van az NSZK és NDK közlekedésügyi dokumentációs tevékenységének minél szorosabb együttműködéséről is.

Dzs.

002.001.8

A dokumentáció és információ hasznosságáról. - /Über den Nutzen von Dokumentation und Information/ - LICKERT, H. - Dokumentation, 8.k. 6.sz. 1961.dec. 171-173 p. b:7. T:OMK

Egyes pénzügyi szakemberek, de még műszakiak is, adminisztratív uton életrehívott szükséges rossznak tekintik a dokumentációt. A helytelen állásfoglalás elsősorban a dokumentáció "hasznossága" körüli vitákban tükröződik. Termelékenységére valamilyen pénzösszegben valóban nehezen mutatható ki, hiszen eredménye a felhasználó egyéni képességeitől, tapasztalatainak gazdagságától, kritikai érzékétől, de az üzemi helyi adottságaitól is függ.

Hasznos lehet azonban a dokumentációval kapcsolatos költségek elemzése, mert csak fokozza azt a törekvést, hogy a legcsekélyebb anyag- és időráfordítással a legnagyobb eredményt érje el. Ide tartozik a dokumentáció legköltségesebb és legproblemátikusabb munkája, a referátum készítés időátlagának mérése, a technikai munkák - leírás, másolás, sokszorosítás, rendezés - idő és költségmegállapítása. Ha azonban ezzel egybevetjük a szolgáltatások előfizetési díját mint bevételt, még mindig a kiadás rovat lesz nagyobb, mert a haszon végeredménye - amit népgazdasági mértékkel mérhetünk - ismeretlen.

Néhány gazdasági szakember nyomán egyre inkább hajlanak dokumentalisták is arra, hogy munkájuk népgazdasági fontosságát és saját létjogosultságukat számokkal bizonyítsák. Hogy az ismeretlent legalább valamennyire megközelítsék, fiktív összegekkel számolnak, amelyek pl. az önálló kutatással eltöltött munkaórák megtakarításából adódnak. Ezek a próbálkozások azonban, bármennyire jószándékuak, egyáltalában nem vezetnek célra, csak irreális számokkal való játékká válnak, és elterelik a figyelmet az igazi feladatról: a munkaszervezés, munkamódszer javítás és költségelemzések útján történő költség és időcsökkentésről.

Meggondolandó az is, hogy maga a haszon fogalma, ami mindig valami konkrétan mérhető, a követel és tartozik különbségét jelenti, itt helyénvaló-e. A gazdaságosság és rentabilitás is szorosan összefügg az anyagi termékekkel.

Lehetnek intézmények, amelyek mint önálló gazdasági egységek egyáltalában nem rentabilisak, sőt veszteséggel dolgoznak, de népgazdasági szempontból igen nagy jelentőségűek. Ezeknél felesleges fiktív összegekkel a "nyereséget" kimutatni. A feladat ehelyett annak bebizonyítása, hogy a dokumentáció és információ feladata nem nyereség elérése, hanem a kutatás és termelés támogatása, és létét nem a kiegészített "követel" rovat, hanem népgazdasági jelentősége teszi jogosulttá.

Dzs.

002.6+001.4

Dokumentációs munka és a terminológia. - /Dokumentationsstellen und Terminologiearbeit/ - SCHUBERT, H. - Dokumentation, 8.k. 6.sz. 1961.dec. 161-165 p. a:6, b:6. T:OMK

Az egységes szakkifejezések kialakítása a tömör fogalmazást ki-

vánó - főleg idegen nyelvből történő - referálásnál fokozottabban szükséges. Egyes szakterületeken azonban egyáltalában nem folyik terminológiai munka, pedig a technika haladása nyomán évente létrejövő több ezer új fogalom az elnevezések állandó szabványosítását követeli meg. Az üvegiparból kiragadott példák között jellemző erre maga az "üveg" szónak a legkülönbözőbb gyártmányok jelzésére és számtalan összetételben történő használata, ami megnehezíti az alapanyagok és gyártmányok rendszerező csoportosítását.

1952-ben még csak a Nemzetközi Szabványosítási Szervezet /ISO/, a FII, az UNESCO és az amerikai Nemzetközi Nyelvészeti Társaság /IALA/ foglalkozott a kérdéssel, az ISO 1960. évi értekezletén azonban már több tudományos intézet csatlakozott ehhez a munkához. Az ISO terminológiai szakosztályát már 1936-ban megbízták egyértelmű elnevezések és meghatározások megalkotása, többnyelvű szakszótárak szerkesztése általános, nemzetközi, nyelvektől független módszereinek kidolgozásával. Ezt a munkát 1952-ben 3 csoportra tagolták: terminológia, lexicográfia és módszertani feladatok. Munkája csak az alapelvek kidolgozására szorítkozik, szakkifejezéseket maga nem alkot. 1953-ban jelent meg a tervezete, 1960-ra készült el a "DIN 2330. Fogalmak és elnevezések. Általános alapelvek."

Dzs.

025.2:021.4

Intézeti könyvtár számára javasolható könyvek. - /Approval books for a science library/ - BARKER, V.S. - Special Libraries, 52.k. 8.sz. 1961.okt. 471-472 p. T:OMK

A National Bureau of Standards-hez tartozó Boulder Laboratory könyvtára új válogatási módszerrel egészítette ki könyvbeszerzési gyakorlatát. Nevezetesen: a kiadandó könyveknél a könyv címét /és egyéb bibliográfiai adatait/, már megjelent könyv esetében magát a könyvet kiteszik egy e célra szolgáló polcra javaslatlással céljából.

A kiadóvállalatoktól - könyvkereskedőkön keresztül - megkapják a kiadásra kerülő könyvek címjegyzékét. A gyűjtőkörükbe tartozókról egy "javaslati lap" céljára szolgáló címleírást készítenek, elegendő helyet hagyva a véleménynyilvánításokra, amelyek a következők lehetnek:

- a/ beszerezze-e a könyvtár a könyvet;
- b/ valamely kutatási tervhez szerezz-e be;
- c/ a könyv beszerzése szükségtelen. Ha a könyv már meglenne a könyvtár állományában, a javaslati lap a könyvvel együtt helyet kap a polcon.

A könyvtár tapasztalata szerint a könyv iránt érdeklődők igenlő válasza mellett az érdektelen nemleges válaszok el szoktak maradni.

Kéthetenként - egy bizonyos nap egy bizonyos órájában - cserélik az anyagot /javaslati lapokat és javaslati lappal felszerelt könyveket/ a polcon. A javaslati lapokat gondosan megvizsgálják, és felhasználják különféle célokra. Pl. vásárlás, többes példány beszerzés eldöntésére vagy egyéni olvasói kérés nyilvántartására.

Másfél év alatt összesen egyetlen könyv veszett el, amit jelentéktelen veszteségnek tekintenek a könyvkereskedőkkel való kapcsolat megerősödéséhez, és a beszerzésben érvényesülő jobb válogató munkához képest.

D.É.

061.2:002/100/FID:061.3

A Nemzetközi Dokumentációs Szervezet /FID/ 27. konferenciája.-
/XXVII. Konferenz der Fédération Internationale de Documentation
/FID/ - JÁNSZKY, L. - Dokumentation, 8.k. 6.sz. 1961.dec. 183-184 p.

Dzs.

374.6:02

A könyvtáros-foglalkozástól a könyvtáros-hívatásig.- /The Librarian: from Occupation to Profession?/ - GOODE, W.J. - 306-320 p.

A könyvtáros-munka szempontjai /Történelmi vázlat/.- /Aspects of Librarianship: A Trace Work of History/ - WINGER, H.W. - 321-335 p.

A hivatásra-nevelés.- /Education for a Profession/ - HUGHES, E.C. - 336-341 p.

A könyvtáros-képzés utjai.- /Ports of Entry to Librarianship/ - PARKER, R.H. - 344-351 p.

A specializálódás-teremtette feladatok megoldása.- /The Accommodation of Specialization/ - MC GLATHLIN, W.J. - 356-364 p.

A specializálódás-teremtette feladatok megoldása. Hozzászólás.-
/The Accommodation of Specialization. Discussion/ - HENKLE, H.H. - 364-365 p.

A könyvtáros társadalmi helyzete az Egyesült Államokban.- /The Librarian's Search for Status/ - LANCOUR, H. - 369-379 p.

Az amerikai könyvtáros szövetségek bírálata.- /Critique of Library Associations in America/ - ELLSWORTH, R.E. - 382-395 p.

Library Quarterly, 31.k. 4.sz. 1961.okt.

H.G.

621.394.34:025.34

A telex szerepe a Központi Katalógusoknál. - /The Function of Telex in the Union Catalogue/ - Van der WOLK, L.J. - Libri, 11.köt.4.sz. 1961. 377-391 p. b:5. T:OMK

Tanulmányában a szerző utal Prof.dr.L.BRUMMEL "Union Catalogues" c. művére, amely a Központi Katalógusok szerepét és feladatait a következőképpen határozza meg:

Egy adott könyv vagy periodika lelőhelyének meghatározása,
Segítség a kölcsönzésben,
Beszerzések koordinálása,
Bibliográfiai tájékoztatás,
A Központi Katalógusban résztvevő egyes könyvtárak bejelentési jegyzékeinek megőrzése,

Prof. BRUMMEL kiemeli említett művében, hogy a Központi Katalógusok első és mindenek előtt legfontosabb feladata az igényelt kiadvány lelőhelyének megállapítása.

Ebből a gondolatból kiindulva foglalkozik a szerző a telex alkalmazásának lehetőségével, szükségességével és jelentőségével az irodalmi tájékoztatás gyorsaságának szempontjából. A korszerű tudományos kutatás időhöz kötött, az irodalom szolgáltatásnak tehát lépést kell tartania a kutatással. Döntő kérdés a gyorsaság.

A telex jelentősége. A Központi Katalógus tekintetében a telexnek négy feladata van:

- a/ adatközlés, adattovábbítás. A telex naponta küldhet címeket, melyeket a résztvevő könyvtárak nyilvántartásba vesznek, ilyen módon saját Központi Katalógusuk "napra kész" állapotban tartható.
- b/ Igények felvétele és válaszadás a kérdésekre.
- c/ Kapcsolat teremthetése a bel- és külföldi Központi Katalógusok intézményei között.
- d/ Tanácsadás az érdeklődő kutató, olvasó számára.

Mindezekre a feladatokra a telex azért alkalmas, mert: a telefonhoz hasonlóan közvetlen kapcsolatot teremt könyvtár és könyvtár között; egyesíti a telefon gyorsaságát a nyomtatott szöveg biztonságával, a félreértések elkerülhetők, mert a telex szolgálat nemcsak gyors, de pontos is - éppen ez az, amire a Központi Katalógusnál szükség van, mind a felvilágosítás nyújtásánál, mind a kapott címek bevezetésénél. A telex 24 órás szolgálatot teljesít, azaz az üzenet a világ minden tájára továbbítható, függetlenül attól, hogy az adott időpontban a fogadó könyvtár nyitva van-e vagy sem; maga a készülék

kevesebb helyet foglal el, mint egy íróasztal; az egész világot elérhetővé teszi, nem fontos tehát, hogy egy bizonyos könyvtár állománya teljes legyen, miután a kívánt irodalom könnyen, bárhol is hozzáférhetővé válik a telex segítségével; a telexet mindenki, aki gépelni tud, használhatja.

A telex költségei:

- a/ szerelési, berendezési költségek,
- b/ előfizetés,
- c/ telexdíj.

Ezek a költségek országonként változóak. Pontos tudni, hogy egy 3 perces nemzetközi telex-üzenet jóval olcsóbb, mint egy 3 perces nemzetközi telefonbeszélgetés.

A telex-szolgálat fejlődése. E hírközlési eszköz felhasználása a könyvtárak munkájában nem tekinthető forradalmi ujtásnak, a kereskedelmi jellegű könyvtárak régóta igénybe veszik ezt a szolgálatot az adatok gyors begyűjtése érdekében.

Az első európai közkönyvtár, ahol a telexet bevezették: Manchester Központi Könyvtára volt, 1955-ben.

S.Z.-né

676.017

A nagyfrekvenciájú áramok elektromágneses mezőjének hatása a papírra. - Дејство електромагнитног поља токов вүсзкој цсатзтоу на бумагу - PRAVILOVA, T.A. - SZOLECSNIK, N.Ja. - HODARINOVA, G.N. - Trudü Leningradszkoj Ordena Lenina Leszotehnicoszkoj akademii im. Sz.M. Kirova, vüp.91. Szekcija himiko-tehnologicseszka. Leningrad. 1960. 336 p. 143-153 p. 8 t. 1 g. b:ll. T:Papiripari Kutató

A Szovjetunió Tudományos Akadémiájának konzerváló és restaurációs laboratóriumában 1956-58 között a könyvek és dokumentumok hatós fertőtlenítése érdekében a papírok cellulózát roncsoló gombásodás megakadályozására nagyfrekvenciájú áramok elektromágneses mezőjének hatását vizsgálták a különböző papírok tulajdonságaira.

A vizsgált papírok:

- 100 % gyapotrostból készült kromatográfiai papír lassu szűréshez,
- 50 % gyapot- és 50 % fehérített szulfátcellulózt tartalmazó pergamen alappapír,
- 100 % fehérített szulfítcellulózt tartalmazó nyomópapír,
- 25 % fehérítetlen szulfítcellulózt és 75 % fehér facsiszolatot tartalmazó rotációs papír.

15 mm széles és 230-250 mm hosszú papírcsikokat vizsgáltak. Kezeletlen, valamint a termosztátban 100°-on 72 órán át előzetesen öregbített papírok következő tulajdonságainak alakulását vizsgálták a nagyfrekvenciás áram elektromágneses mezőjének hatására: nedvességtartalom, mechanikai tulajdonságok, savasság, valamint a kromatográfiai papír cellulózának frakcióösszetétele. A papírok nedvességtartalma a kezelés hatására 33-67 %-kal csökkent, a minimális nedvességtartalom közvetlenül a kezelés után 2,3 % volt. A savasság gyakorlatilag nem változott. A papírok mechanikai szilárdságát a kezelés után két heti tárolás után /65 % rel. légnedvességű térben/ vizsgálták, s megállapították, hogy a nagyfrekvenciájú áram elektromágneses mezője általában kissé csökkenti a papír mechanikai szilárdságát, főként a kettős hajtogatások számát. A tiszta gyapottartalmu kromatográfiai papír szilárdsága azonban nőtt, ami különösen az előregbített papírokon volt észrevehető.

K. V.

676.017

A papír időállósága - radioaktív kén használata a papír SO₂ felvételének vizsgálatához. - /The permanence of paper. The use of radioactive sulphur to study the pick-up of sulphur dioxide by paper/ - HUDSON, F. Lyth - MILNER, W.D. - Paper Technology, 2.évf. 2.sz. 1961. ápr. 155-161.p. T: Papírpipari Kutató

A papír időállóságának hiánya könyvtárakban és levéltárakban súlyos gondot okoz. A 17. és 18. században készült pamut- és lenrongy-tartalmu könyvek általában jó állapotban maradtak fenn, míg a 19. század második felében és az azóta nyomottak között erősen károsodottak vannak. A nem kielégítő időállóság fő oka a papír savassága, ami mind a gyártási viszonyoktól, mind a tárolás atmoszférás körülményeitől eredhet. Különösen az iparvidékek és a nagyvárosok szennyezett levegője okoz károsodást, mert a nedves papír a környező levegőből kéndioxidot vesz fel, amit katalizátorok kénsavvá oxidálnak. Ezeket a körülményeket laboratóriumi viszonyok között radioaktív kénnel vizsgálták. Kimutatták a vas-, réz-, króm-, nikkel- és más fémmak katalizáló hatását, ugyanakkor azonban a nátrium, a kálium, a kalcium és az alumínium hatása jelentéktelen. A papírkészítés során a féltermék őrlése és a gyantaanyagvezetés körülményei nem hatnak a kéndioxid felvételre. A felhasznált féltermékek viselkedése különböző, különösen a rongy és a facsiszolat kéndioxidfelvételében van jelentős eltérés /a facsiszolaté a legnagyobb/. Ugy látszik, hogy a féltermék szerves alkotóelemei is felvesznek SO₂-ot, annál nagyobb mértékben, minél kisebb mértékű a cellulóz kémiai tisztasága. Ezért az időálló papírok előállításához jó minőségű, nagy alfacellulóz-tartalmu féltermékeket kell felhasználni, és el kell kerülni katalitikus hatású fémszennyeződések jelenlétét.

K. V.

A mikrofilm a könyvtárakban. - /La Microphotographie dans les Bibliothèques/ - GUNTHER, Alfred - Bulletin de l'Unesco à l'Intention des Bibliothèques, 16.k. 1.sz. 1962. jan./febr. 1-24 p. b:72. T:OMK

A mikrofilm alkalmazásának lehetőségei a könyvtári munka területén: a könyvtárközi kölcsönzésben, az eredeti irodalom helyettesítése mikrofilmmel azzal az előnnyel jár, hogy az eredeti dokumentum a könyvtárban marad, nincs kitéve az elveszés vagy rongálódás veszélyének szállítás közben, postázása egyszerű levélborítékban, csekély portóköltség mellett történhet, repülőgépen is szállítható, a mikrofilm a megrendelő saját tulajdonába megy át, nem kell törődni a dokumentum visszaszolgáltatásával. A felsemelt előnyök magyarázzák, hogy Franciaországban 1956-ban a /CNRS/ Centre National de la Recherche Scientifique, a Bulletin Signalétique kiadvány kiadója 2 300 000 csik mikrofilmet készített, könyvtárközi kölcsönzés céljára.

A ritka vagy egyetlen példányban található kiadványok megőrzésére a mikrofilm elsőrendűen alkalmas. Természetesen az ősnymtatványok, a színes iniciáléval díszített kéziratok teljes szépsége fehér-feketén nem érvényesülhet, éppen ezért a 35 mm-es színes film alkalmazható erre a célra sikerrel. Néhány könyvtár, így pl. a párisi Bibliothèque Nationale, és az oxfordi Bodleian Library bizonyos kéziratok mikrofilmét színes filmen szállítja.

Periodikák problematikája. A legtöbb könyvtárban a leggyorsabban növekvő gyűjtemény, és ebből kifolyólag a legnehezebben is tárolható a periodika-anyag. Miután a legrégebbi kötetek kevésbé használatosak, és a periodikák kötése különösen a napilapok és hírlapoké meglehetősen költséges, kötetés helyett ajánlatos mikrofilmen való megőrzésük. Számos kiadó ez okból specializálta magát a hírlapok, periodikák mikrofilmen történő terjesztésére.

Kiadványok mikrofilm formájában. A kifogyott könyvek, periodikák régi számainak mikrofilmen való előállítása komoly szolgálatot tehet a könyvtárak állományának kiegészítésében.

A mikrofilm alkalmazása a napi könyvtári munkában. A dokumentum címlapjának mikrofilmzése és továbbiakban katalógus-cédulákra való nagyítása megkönnyíti, és meggyorsíthatja a katalógizáló munkát. A bibliográfiai katalógus összeállítására is eredményesen alkalmazzák a mikrofilmet. Területi központi katalógusok építésére a mikrofilm jól használható oly módon, hogy az egy és ugyanazon területről /tájékalógus/ érkező katalógus-cédulákat összesoroljuk, és a mikrofilmezett katalógus-cédulákat megnagyítjuk.

Mikrokópia típusok. A különböző mikromásolatok közül könyvtári alkalmazásra a mikrofilm csik a legkevésbé alkal-

mas. Nagyobb terjedelmű irodalom megőrzésére általában a tekercset használják.

Mikrofilmek kezelése. Helyes a különböző típusu mikrokópiák egymástól elkülönített kezelése: csik, tekercs, mikrokártya stb.

Katalogizálás. A mikrofilmezett kiadvány adatainak minden esetben azonosnak kell lenniük az eredetivel. A címfelvétele első kiegészítő adata a mikrokópia típusának meghatározása, valamint az, hogy pozitív vagy negatívról van-e szó, pl.: "mikrokártya gépelt kéziratról, pozitív."

A mikrokópiák tárolása és megőrzése. A 3 m hosszúságig terjedő mikrofilmek kerek műanyag dobozokban őrizhetők. A mikrocsikok átlátszó, zsebes tartókba csuszathatók, vagy fiókokban tárolhatók. A mikrofilmeket általában acélból készült butorokban /szekrény stb./ őrzik. A mikrofilmek tárolására leginkább megfelelő hőmérséklet 21°C . A nem állandó használatnak kitett mikrofilmeket ajánlatos öt évenként felülvizsgálni és az esetleg megrongálódottakról új felvételt készíteni.

Mikro-olvasó készülékek. Minden könyvtárban, ahol mikrofilm állomány található, legalább egy olyan mikro-olvasó készülék szükséges, amely egyaránt alkalmas a 35 mm-es mikrofilm típus, valamint a mikrokártya leolvasására is.

A továbbiakban kitér a diapozitívek kezelésére, a könyvtári fotolaboratóriumokra, a laboratóriumi felszerelésekre, a különböző mikrokópiák előállítására, a mikrofilmek nagyítására, a kéziratok mikrofilmzésének módjára, és végül a fotolaboratóriumok személyzeti igényeit tárgyalja.

Az értékes cikket több mint két oldalas bibliográfiai felsorolás egészíti ki.

S.Z.-né

8-96/026/

Elbeszélő szakkönyvek /Sachbuch/ a könyvtárakban. - /Das Sachbuch in der Bücherei/ - SICHELSCHMIDT, G. - Dokumentation, Fachbibliothek, Werkbücherei, 1961. 6.sz. 198-199 p. T:OMK

A természettudományos és műszaki kutatási eredmények élvezetes formában való széleskörű közreadásának szükséglete régi keletű probléma, de különös jelentőséget nyer napjainkban, hiszen a természettudományok és a technika egyre lényegesebb helyet foglalnak el életünkben. Ezt a jelentőséget fejezi ki a műszaki és természettudományos ismeretközlő könyvek, az "elbeszélő szakkönyvek" fokozódó mértékű megjelenése a könyvpiacra és egyre nagyobb népszerűsége az ol-

vasók körében. A szerző maga sem tudja pontosan nevén nevezni ezt az új, most kialakuló kiadványfajtát, és valahová odahelyezi a "szakkönyv és a szépirodalom között elterülő senki földjére."

A ma emberét nem elégítik ki a zavaros, tudománytalan fantazmagoriák. Ha már olvas, világos tényeket, a tudomány mai állásával egyező képet akar kapni. Az ifjúság különösen vonzódik a műszaki- és természettudományos kérdésekhez, és kevésbé érdeklődik a modern szépirodalom kiadványai iránt. A szakkönyv nyilvánvalóan nem a laikusok számára készül, azt meg sem érthetik. Természetesen a szakkönyvek továbbra is nagyon komoly értéket jelentenek a könyvtárak tevékenységében. A szakmai továbbképzési verseny generációknak világviszonylatban is a legfontosabb kérdése, és a közművelődési könyvtárakban is erőteljesen növekedik a szakkönyvek iránti kereslet, bár ez a növekedés a szépirodalom olvasásának a kárára történik.

A szakkönyvek mellett, amelyek a szakemberek képzését és továbbképzését célozzák, egyre nagyobb szerepet kapnak azok a könyvek, amelyek a laikusokhoz fordulnak. Ez az új, most kialakuló kiadványfajta, az elbeszélő irodalom lehetőségeit és eszközeit is felhasználja arra, hogy a tudományok mai eredményeit és tényeit élő, eleven és szemléletes módon közvetítse. Célja az olvasóból érdeklődést és lelkesedést is kiváltani a tudományos kérdés irányában. Ez az ismeretgyarapító, szórakoztató, elbeszélő szakirodalom nem engedi meg magának azt, hogy a fantáziálás területére vigye olvasóját, és ha alkalmaz is költői elemeket, azt a fő célkitűzést, hogy többet adjon, mint pusztán szórakozást, semmiképpen sem mellőzheti. Nincs kötve viszont sem a teljességhez, sem a tudományos rendszerezéshez.

E kiadványtípus népszerűsége egyre nő, példányszámával egyetlen szépirodalmi regény sem kelhet versenyre. Egyes, megfelelő állomány-nyel rendelkező ifjúsági könyvtárakban az "elbeszélő szakirodalom" /Sachbuch/ igénybevétele 70 %-ot is elér a szépirodalom 30 %-ával szemben. A kiadványtípus népszerűségének oka az, hogy mellőzi azt a pedagógiai attitűdöt, amellyel a népszerű ismeretterjesztő irodalom "leszállt" a laikushoz, és fontoskodás nélkül, szórakoztatva közöl ismereteket. Szolgálja az általános tájékoztatást, és segíti a személyiség kibontakozását is.

B.J.

